

УДК 821.163.41.09 Андрејевић Д. ;
821.163.41.09(497.115)”19”

Сунчица ДЕНИЋ*

ДАНИЦА АНДРЕЈЕВИЋ, ТУМАЧ НОВИЈЕ КОСОВСКОМЕТОХИЈСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ**

Айсѝракѝ: Даница Андрејевић припада оним ретким тумачима који су се, најпре, определили да Косово и Метохију, као јединствен географски и културни простор, препознају као битан чинилац целокупне матичне књижевности, остварујући значајно научно-критичарско дело које се супротставља заборава. Новија косовскометохијска књижевност, захваљујући њеним ангажованим и вредним, а изнад свега професионалним, књижевноисторијским, теоријским и критичарским приступима добија одређено место у националној књижевности и култури. Поетолошко вредновање дела значајних савремених аутора који су се животом или радом везивали за Косово и Метохију, даје тој књижевности смисао и усмерење, конституишући део вредности између особених канона (тема, идеја, мотива) и сакралности.

Кључне речи: Даница Андрејевић, новија српска косовскометохијска књижевност, књижевноисторијски приступ, теоријски приступ, вредновање, ситуирање.

У неколико обимнијих текстова у часопису *Башићина*, у антологијама које је приредила, као и у драгоценој књизи *Порѝрешѝ косовских ѝисаца*, Даница Андрејевић¹ износи значајан континуитет косовскометохијској

* Редовни професор, Учитељски факултет у Врању, suncicadenic@gmail.com

** Рад је написан у оквиру пројекта *Материјална и духовна култура Косова и Метохије* (ев. број 178028), који је одобрило и финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

1 Даница Андрејевић, књижевни критичар и професор књижевности, рођена је 11. новембра 1948. године у Трстенику. Литерарну критику пише од 1970. године. Објавила је преко три стотине приказа, есеја, чланака и текстова у многобројним српским и иностраним часописима, листовима и зборницима радова. Дипломирала је на

књижевности, специфичној књижевној скупини, као будан хроничар и промотер. *Порџреџи косовских ѣисаца* прва је књига која је тада објединила косовске писце свих националности. Објављена је у приштинском „Јединству“ 1988. године. Садржи портрете педесетак писаца Срба, Албанаца, Турака, Рома, Бошњака... Осим биографије, у књизи је дата библиографија и естетско вредновање најфирмисанијих писаца Косова и Метохије. У уводном делу Даница Андрејевић пише да је у оквиру поетолошког вредновања и критичарских судова покушано да се „оствари увид у најкарактеристичније особине поетике сваког писца. [...] Мада је косовска савремена књижевност млада, посебно на албанском и турском језику, будући да датира од тренутка кад су ове нације добиле право на свој језик у развоју детерминисаном друштвеним околностима, прочитати су ослонац на традицију, уз разумљиве утицаје и дотицаје са савременом југословенском књижевношћу и књижевним правцима и методама, почев од романтизма до ултрамодерних стремљења и *изама*.“²

Осим поменутих књига, битна је својеврсна систематизација ове косовскометохијске књижевности коју је у оквиру одређених пројеката објавила Даница Андрејевић у часопису *Башићина*, у свескама 16/2003 и 20/2, 2006. године.

У првом тексту, под називом *Панорама савремене српске ѣоезије Косова и Меџохије*, Андрејевићева говори о „новом таласу“ српског песништва, започетог у другој половини 20. века. Она сматра да је ова група песника, коју предводе Раде Николић, Лазар Вучковић и Радослав Златановић, израз и панорама вредног и *самосвојној лирској орданизма* овог *ѣоеџоетичкој сејмениа* српске поезије. Она каже да су савремени песници Косова и Метохије „на темељима архајских представа и митова косовског тла градили, и још граде, на језичком, семантичком и структурном плану, неконвенционалну поезију

Филозофском факултету у Приштини, магистрирала на Филолошком факултету у Београду, а докторирала на Филозофском факултету у Новом Саду. Објавила је следеће књиге: *Поезија Десанке Максимовић*, Јединство, Приштина, 1983, *Порџреџи косовских ѣисаца*, Јединство, Приштина, 1988; *Анџолоџија косовско-меџохијске ѣоезије*, Нови свет, Приштина, 1996; *Поеџика Меше Селимовића*, Просвета, Београд, 1996; *Српски роман ХХ века*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1998; *Српска ѣоезија ХХ века*, Просвета, Баоград, 2005; *Лексикон ѣисаца Косова и Меџохије*, Врањске књиге, Врање, 2005; *Куйџдон на Косову: анџолоџија*, Врањске књиге, Врање, 2006; *Видови српској модернизма*, Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић, 2011. Добитник је награда за књижевну критику Удружења књижевника Србије, Књижевног друштва Косова и Метохије, Српске духовне ризнице, награде „Вук Филиповић“ и „Милан Богдановић“. Од 1999. године живи у Београду, а ради као редовни професор Српске књижевности ХХ века на Филозофском факултету Универзитета у Приштини (у Косовској Митровици).

2 Даница Андрејевић, *Порџреџи косовских ѣисаца*, Јединство, Приштина, 1998, 4.

ослобођену језичког либида. Својим усвајањем традиције, саборног умља, базичне меморије примарне имагинације, али и освајањем модерног сензибилитета, они су, у најбољим својим остварењима, постали део значајних достигнућа савремене српске поезије уопште.³ Она сматра да то, нажалост, није у широј матичној књижевној критици вредновано адекватно, а интересовања за ту књижевност су, сходно историјском и политичком тренутку, варијала...

Ова књижевност је кроз време увек била рефлекс наслеђа, као и савремени одјек најбитнијег проблема – одласка са простора Косова и Метохије, или опстанак српског народа на својој родитељској, косовској земљи.

Та књижевност је, како је речено, добрим делом књижевност *неородољубивој џији*, како због актуализације прошлости, тако због извесног хронолошког сведочанства свакодневног погрома. „Песници Косова и Метохије друге половине XX века нису досад истраживани систематично у књижевној критици“, пише Даница Андрејевић. „Са књижевноисторијског становишта, питање афирмације и вредновања поезије из такозваних мањих средина условљено је бројним заблудама, отпорима и уверењима о маргиналности књижевности из *јровинције*.“⁴

Она сматра да је, добрим делом, то општа слика када су у питању мале културе и мали центри. Међутим, потребно је дефинисати и ову врсту „невољности“ када је ова књижевност у питању, уз неизоставно непожељно *сџаро* и *сџално* политичко стање и политичко питање које овај феномен регулише (дефинише).

Наиме, ипак су се косовским писцима највише бавили косовски критичари и они који су Косово осећали као своју неизоставну и незаменљиву домовину. Незаобилазна су на том пољу ангажовања Вука Филиповића, Радомира Ивановића, Владете Вуковића, Владимира Бована, Владимира Цветановића, Зорана Павловића, Драгана Стојадиновића, Слободана Костића, Милоша Ђорђевића, Драгомира Костића и, делом, Исмета Марковића, који је приредио антологијску целину о овим писцима.⁵

Свакако, највеће ангажовање је ангажовање Данице Андрејевић, књижевног историчара, теоретичара и критичара ове књижевности. Даница Андрејевић истиче чиниоце – елементе тога посла, преко којих се ова књижевност развијала и промовисала, међу којима, најпре, књижевни часопис

3 Даница Андрејевић, „Панорама савремене српске поезије Косова и Метохије“, *Башићина*, св. 16. Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић, 2003, 91.

4 *Исџо*, 2003, 23.

5 Аутор ових редова у сегментима о косовској књижевности пише што у периодичним публикацијама, што у монографским издањима, међу којима се издавају монографије *Српски писци на Косову и Метохији (1871–1941)* и *Књижевно дело Манојла Ђорђевића Призренца*.

Сћремљења, лист *Јединство* и његову културну рубрику, као и лист *Нови свет*, у краћем периоду. Најчешће се продукција ове књижевности одвијала преко издавачких кућа „Јединство“, касније „Григорије Божовић“, а једно време и издавачке куће „Нови свет“. Хронолошки гледано, када су писци са Косова и Метохије у питању, та *лирска линија* полази од Радета Николића, родоначелника послератне поезије (збирка песама *Сенке*, Београд, 1951). Николић је био покретач многих културних дешавања на Косову и Метохији, пре свега битан као први главни и одговорни уредник часописа *Сћремљења*. Потом су се својом креативношћу, класичним и модерним певањем појавили Владета Вуковић, Александар Деспотовић, Радослав Златановић, Даринка Јеврић, Лазар Вучковић, Петар Сарић, Стоиљко Станишић, Радосав Стојановић, Мошо Одаловић, Ратко Поповић, Мирко Жарић, Благоје Савић, Слободан Костић.

Даница Андрејевић, пишући о српским писцима са Косова, каже да су за *џанораму* о којој пише значајни следећи писци: Милорад Ивић, Даринка Вучинић, Љубиша Рајковић Кожељац, Светислав Влаховић, Радосав Стојановић, Милица Јефтимјевић Лилић, Драгомир Костић, Милош Ђорђевић, Милоје Дончић, Драган Ничић Џиноберски, Драгиша Бојовић, Зоран Николић, Живојин Ракочевић, Милан Михајловић, Јера Раденковић, и остали који формирају специфично лице *косовској лирској идиома*.

У издању Књижевног друштва Косова и Метохије, 2005. године изашла је књига, тј. *Лексикон* чланова Књижевног друштва Косова и Метохије, *Савремени џисци Косова и Метохије*, коју је приредила Даница Андрејевић. Уредник овог *Лексикона* је Зоран С. Николић, а књига је штампана у продукцији „Врањских“, у Врању. Ово је делимично промењена и допуњена верзија *Порџреџа*, уз напомену приређивача да је оваква врста издања имала *задаџа* да сачини нови лексикон *џисаца* који би имао *информацијски и комуникацијски значај* и који би *маркирао* нове *књиџе косовских сћваралаца*. Овај лексикон биће значајан за *обнављање књижевној живојџа* и *културне самодџиносџи*, као и за укључење *џисаца* у *нове џокове срџске маџичне лиџераџуре*.*

Неколико година касније, такође у часопису *Баџиџина* (20/2, 2006), у тексту „Савремена српска поезија Косова и Метохије“, у поднаслову „Лирске идеје косовскометохијске поезије у контексту матичне књижевности у другој половини ХХ века“, Д. Андрејевић потврђује да код скоро

* У овом *Лексикону* писаца са Косова и Метохије, у коме су заступљени писци који су више или мање своје књижевно дело и живот везали за Косово и Метохију, изостаје, на велику жалост, име аутора ових редова. То је једини мозаик који је презентовао српске писце на Косову и Метохији уз ангажовање Данице Андрејевић, у којем је изостављена Сунчица Денић као аутор неколиких књига поезије и две монографија о српским писцима са Косова и Метохије. Верујемо да је то пре уређивачки пропуст, но нека друга намера!

свих савремених косовских песника налази јединствен однос пијетета и креативног одређења према теми Косова. „Косовски мит у савременој поезији Косова и Метохије је метаморфоза за митско зло и космичке размере човековог удеса и националног пострадања. Историјска сличност између Косова 1389. и Косова 1999. године лирски је моделирала и стилизовала мит о Косову и сеобама.“⁶

Поезија Косова и Метохије у овом новијем времену има највећи значај и улогу. И по квалитету и по квантитету, поезија се издвојила као модел регионалног и лексичког наслеђа. „Субјективизација и индивидуализација српске поезије у јужној покрајини Србије је“, пише ауторка, „антиидеолошка, антисоцијална и антиромантичарска у већини својих лирских еманација и поетских дискурса.“⁷

Већина косовских писаца, тј. песника Косова и Метохије, спојила је *националну етику и књижевну естетику* у снагу извесног родољубивог заједништва, страдалничког света који пише о новој косовској апокалипси с краја XX и почетка XXI века.

Ова поезија је тиха, медитативна и, већим делом, молитвена. У делима косовских писаца синонимно значење имају два следећа феномена: религија – поезија. То је тзв. *одојављање* Бога у делима ових писаца, у којима се често трагичност човека на Косову и Метохији поистовећује и мери још и *новозавешним* страдањима. По том *јужњачком јаду* (термин везан за пице са Косова с краја XIX и почетком XX века, тј. *косовском усуду* као специфичности певања ових аутора), видно је да је ова књижевност створила посебно теоријско устројство свога певања, моделирала тему туге, патње, неслободе, изгубљеног завичаја, сеоба, прогона... Писци са овог поднебља и из ових трагичних времена, аутономно и јединствено, своју етичност, херојску, меланхолију и естетику представили су као *новокосовску* поетику која ће, временом, све више функционисати као *новозавешна, нова и завешна* књижевност Срба Косова и Метохије.

Развој ове књижевности има одређену путању, рекло би се синхронизовану, до 1999. године. Потом се та слика нешто променила, изгубила је своје медије, новине и часописе, манифестације и културолошка стецишта, те се свела, већим делом, на индивидуално ангажовање.

У тексту „Савремена српска поезија Косова и Метохије“ Даница Андрејевић прави одређену класификацију ове поезије по темама, мотивима, идејама... Издвојене су неке жанровске целине, као на пример: неородољубиво песништво са елементима националног мита, љубавно песништво, дескриптивно песништво.

6 Даница Андрејевић, „Савремена српска поезија Косова и Метохије“, *Башинина*, св. 20/2, Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић, 2006, 253.

7 *Исио*, 254.

Митско-косовску вокацију носе песме Александра Деспотовића, Србољуба Тасића, Радослава Златановића, Стоиљка Станишића, Ратка Поповића, Радомира Стојановића, Слободана Костића, Даринке Вучинић, Милорада Ивића, Драгомира Костића, Милице Јефтимјевић Лилић, Милана Михајловића...

У домену неородољубивог корпуса, издавају се песме Слободана Костића и Ратка Поповића.

Љубавну ноту у новом и симболичном кључу дају Лазар Вучковић, Александар Деспотовић, Новица Соврић, Милан Михајловић, Даринка Вучинић, Љубиша Рајковић Кожељац и други.

Песме за децу формирале су значајан круг овог стваралаштва. Ту се издавају најпре Мошо Одаловић, потом Стоиљко Станишић, Милорад Радуновић, Добрила Вукашиновић, Милутин Ђуричковић...

Мали жанровски круг припада иронично-сатиричним песмама, као код песника Милоја Дончића, Зорана Недељковића, Драгана Ничића Циноберског...

Круг песама које се не сматрају искључиво религиозним, али „које настају на основу српске духовне и црквене поезије“ формирају аутори: Александар Деспотовић, Слободан Костић, Сунчица Денић, Драгомир Костић... Један део песника припада жанру који се не може чисто одредити, а најближи је кругу интимистичко-симболичке природе песништва.

Даница Андрејевић издавају још рефлексивне песме (Петар Сарић, Радомир Стојановић, Милорад Ивић). Церебралност, апстракција и интелектуализам део су поезије Мирка Жарића и Благоја Савића.

По форми, ова књижевност, као и књижевност на ширем простору српског бића, има две врсте песама – у римованој – архаичној форми, и у невезаном, тј. слободном стиху. У овој свеопштој панорами српске косовскометохијске књижевности, Даница Андрејевић, као истински поклоник, иноватор, али и пионир, каже да су својим *сујестивним аутојоеичним самосвјетима косовскометохијски јесници у друој јоловини ХХ века јрезентирали ресјектабилне лирске јворевине*, показујући како се на бази архетипа, у новој егзистенцијалној ситуацији, остварује метафизички квалитет трагичног у поезији – како би рекао Михаил Бахтин.

Ови су се песниници потврдили у својој доследности и духовним врлинама, као и оригиналним лирским мерилима. Те су собине постале препознатљиве и битне и ван граница Косова и Метохије.

У књизи *Видови српској модернизма*,⁸ у којој су сакупљени есеји о српској књижевности ХХ века, Даница Андрејевић пише о: савременим књижевним токовима Косова и Метохије, естетичкој функцији дијалекта у прози

8 Даница Андрејевић, *Видови српској модернизма*, Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић, 2011.

Григорија Божовића, функцији симбола у *Сирмој обали* Вука Филиповића; даје скицу за портрет Владете Вуковића; проговара о косовском опредељењу Даринке Јеврић, романима Петра Сарића, атавистичком и модерном у поезији Радослава Златановића. Ови су есеји махом рађени пре култне *ирейречне* 1999. године, али су актуелни и вредни за овакву врсту систематизовања и актуализације косовско-метохијске књижевности као књижевности „честице“, малог-великог почетка.

Даница Андрејевић у свом тексту у коауторству са Аном Андрејевић (*Пројекција њолиџичкој насиља у савременој косовско-метохијској њоезији*) не одустаје од анализе тема политичког насиља у српској поезији на Косову и Метохији, као и тема у српском животу! У овом тексту се наводи да је препознатљив период те аутентичне поезије после 1968. године, од великих студентских демонстрација. Оне наводе да „насиље са политичком мотивацијом и друштвеним као и економским претензијама активирано је националном мржњом према Србима још од пројекта Призренске лиге и Бујанске конференције. Будући да су такве амбиције Албанаца биле широко друштвено постављене, морале су се одразити на културни, цивилизацијски и уметнички живот Срба на Косову. Косовски национални идентитет почео је да се дезинтегрише у свим ђелијама политичког, али и духовног живота интензивношћу наредне три деценије, до 1999. године и изгона, па и данас.“⁹

У овом тексту дата је мозаичка и тематска слика одређених поетика, те тако, на пример:

- Владета Вуковић пева о личној и националној угрожености.
- Петар Сарић пише поезију која се бави феноменом традиције и Косова, двома нераздвојним категоријама. „И Сарић има своју *Симониду* у чијим очима траје сахрана рода и у чија три лика аутор види слојеве националне судбине. Његова *Бојородица Левишка* је прегажена коњима, њена је светлост угуљена, а Поље Косово остаје као раван вечно трагичног постојања.“¹⁰
- Стоиљко Станишић драму свога дома одредио је као тачку краја.
- Даринку Вучинић карактерише отпор политичком насиљу. Она пише против зла које се наднело над њене *кујине*, *божурове*, где влада лична и колективна језа.
- Мошо Одаловић казује озбиљан бол због губитка дома и грубе нужности исељења.
- Ратко Поповић, аутентичан песник централног Косова, отрже се *сџрашилу*, *одневиделосџи* и *вриску њејојоде*.

9 Даница и Ана Андрејевић, „Пројекција политичког насиља у савременој косовско-метохијској поезији“, рукопис, 1, [преузето новембра, 2011].

10 *Исџо*.

– Радосав Стојановић пројектује *инквизицијске слике насиља*:

*Каква је њо Србијица без Срба
Ђаковица без ђакона и ђака
Нарасла несрећа до зуба
Ни њујника на коњу, ни за њим њешака.*

– Милица Јефтимјевић Лилић припада новородољубивом таласу козовске поезије.

– Драгомир Костић пева против злодела и зулумника које пресеће Богородица црква.

– Милоје Дончић највише одражава ангажовани, политизирани однос према насиљу. Он *лицем у лице* стоји са прогоном. Нико није као Дончић, наводи се у тексту, тако ужасно показао наличје стварности Косова.

– Драган Ничић Циноберски *своју архејийску слику из њимине векова живо њројектѡује у садашњу заумну лирску химеру*. Лирско-филозофски став показује кроз историчност, а две мале очије Симонидине празнине илуструју „песникову испражњену суштину без Косова“.

– За Милорада Ивића постојање без Косова није постојање, „већ заметнута егзистенција, убијен дом и убијен свет“.

– Живојин Ракочевић спаја „Његошевску етичку свест и косовски завет, традиционално и модерно“, обраћајући се куполама и косовским црквама.

– Сунчица Денић у својој поезији представља „своје прећутано Неродимље, затворене путеве Господње и Косово као земљу плача. У поезији Сунчице Денић година је обрнута, свет је наопак, историја окренута наглавачке, домови без порода и жито без зрневља.“

– Милан Михајловић казује колективну идеју Косова, које „у црној боји симболише праисконску и садашњу таму, интензивiranу новомитском садржином“.

– Новица Соврић води дијалог са „историјом средњовековља из козовске савремености“. Код њега се осећа епско-хуманистичка оријентација.

– Валентина Питулић гаји и ствара посебне тонове „на народну“.

– Ранко Видов Ђиновић и Голуб Јашовић „затварају круг лирске иминације Косова изложеног насиљу“. Голуб Јашовић каже да му „ђавољим стубиштима опасаше прагове родне, а у сенкама Проклетија види трагове тамног проклетства, неправде и фатума.“

Ово *јумнишије* (назив места за стоку и сточну храну на Косову, у Угљару, на пример), лирски лелек, одговор је на „политички насилну, бруталну промену националне структуре Покрајине и на агресивно потискивање есенције и егзистенције српског живља и српске уметности“. Даница и Ана Андрејевић у овом тексту (нарочито у њему), који је резултат истраживања

у оквиру пројекта III47023 (Косово и Метохија између националног идентитета и евроинтеграција), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, дефинишу то опште и лично зло српског човека на Косову и Метохији и књижевности која о том злу пева.

У Предговору *Антологије косовско-метохијске књижевности 1960–2010*, која се појавила 2012. године, Даница Андрејевић, између осталог, пише да „у поезији косовско-метохијских песника у последњих педесет година, а и пре, Косово је било страшно место на коме треба постојати. Међутим, нису нам дали чак ни на том страшном месту да постојимо и будемо културни граничари и цивилизацијски маркери националног идентитета. Могли смо губити државе, и губили смо, али нисмо смели изгубити језик и песму, јер, после изгубљеног језика нема народа ни сопства. Запоседнути хронотоп Косова, међутим, није изгубљен, док је у уметности и свести српског народа. Ми нашу Атландиду, нашу пету димензију, нашу есенцију чувамо у поезији.“¹¹

Дефинишући у овом свом приказивању (2012) новију српску књижевност на Косову и Метохији, Даница Андрејевић потврђује оно гледиште које је и са ранијим тумачењима наговештавала и бележила, да се ова књижевност *односила обавезније према косовском одређењу од било које друге регионалне или мајичне књижевности Срба*. Својим синхронијским и дијахронијским приступом, она је ову књижевност канонисала, дајући јој увек нову вредност и нову естетизацију.

Литература

- Андрејевић 1988: Д. Андрејевић, *Поријетли косовских њисаца*, Јединство, Приштина.
- Андрејевић 1997: Д. Андрејевић, *Антологија косовско-метохијске њоезије 1950–1995*, Нови свет, Приштина.
- Андрејевић 2003: Д. Андрејевић, „Панорама савремене српске поезије Косова и Метохије“, *Башићина*, св. 16. Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић.
- Андрејевић 2005: Д. Андрејевић, *Савремени њисци Косова и Метохије: лексикон*, Врањске, Врање.
- Андрејевић 2005: Д. Андрејевић, *Савремени њисци Косова и Метохије: лексикон*, Књижевно друштво Косова и Метохије, Косовска Митровица.
- Андрејевић 2006: Д. Андрејевић, „Савремена српска поезија Косова и Метохије“, *Башићина*, св. 20/2, Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић.
- Андрејевић 2008: Д. Андрејевић, „Песме Милана Михајловића“, у књизи: Милан Михајловић, *Саће свих мајича*, Хвосно, Косовска Митровица.

11 Даница Андрејевић, *Антологија косовско-метохијске њоезије 1960–2010: антологија*, Књижевно друштво Косова и Метохије, Косовска Митровица, 2012, 6.

- Андрејевић 2011: Д. Андрејевић, *Видови српског модернизма*, Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић.
- Андрејевић, Андрејевић [преузето новембра, 2011]: Д. и А. Андрејевић, „Пројекција политичког насиља у савременој косовско-метохијској поезији“, рукопис.
- Андрејевић 2012: Д. Андрејевић, *Анџолоија косовско-метохијске поезије 1960–2010: анџолоија*, Књижевно друштво Косова и Метохије, Косовска Митровица.
- Денић, 2005, 2006: С. Денић: *Ошће и лично: ољеди о књижевности*, Филип Вишњић, Београд.
- Денић, 2008: С. Денић, *Српски њисци на Косову и Метохији (1871–1941)*, Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић.
- Денић, 2010: С. Денић: *Мера и њривид, еџиком до књижевне есџеџике: ољеди о књижевности*, Београдска књига, Београд.
- Денић, 2011: С. Денић, *Проџон и завичај: српска књижевност Косова и Метохије*, Институт за српску културу – Приштина, Лепосавић.

Sunčica DENIĆ

DANICA ANDREJEVIĆ, THE INTERPRETER OF THE RECENT KOSOVO-METOHIAN LITERATURE

Summary

One of the rare interpreter and preserver of the modern literary creativity of the Serbs in Kosovo and Metohia, Danica Andrejević, via her texts, monograph publications, lexicons and anthologies, has been systematizing and situating this literature for some decades. Serbian literature in Kosovo and Metohia at the end of the 20th and at the beginning of the 21st century is to be found in an unviable position due to the displacement of the author and termination of the work of everything what made the part of national culture and art. Writing on this and leaving traces on her is being measured multiply. An important part of literary-historical and theoretic mosaic, and scientific-critic orientation belongs to Danica Andrejević, who manages to actualize and engage that literature by her writing.

Key words: Danica Andrejević, interpretation, Serbian Kosovo-Metohian literature, actuality, evaluation.